

SUMMARY

Contemporary realities along with dynamically developing occurring social and cultural changes in the perception of morality and ethics make it easier for a human as an individual to succumb to his weaknesses in the fight against sin and passions, falling into heavy addictions. Current trends focus on the suppression of accepted moral and ethical principles and the universal popularization of secularization and individual distinctiveness make society move away from the accepted theological and philosophical traditions. Displacing the need to care for humanity and the basis of life, which is the human soul understood both in the manner adopted in religious doctrines, as well as the philosophical and psychological aspect of the awareness of "self", contemporary society focuses solely on egocentric goals. Focusing the individual on the satisfaction of his own needs, often impossible to achieve and somehow caricatured, often unrealistic goals and whims, imposed by both society and exaggerated media coverage, leads to an illusory search for happiness that perceives as a springboard from the problems of everyday life, thus multiplying a numbers of pathologies.

One of the contemporary global problems is the constantly developing global and regional level of drug addiction among individuals and large groups of society. The choice of the subject of the dissertation was determined by the present-day problem surrounding us, focusing on its core on the territory of Georgia.

After the collapse of the Soviet Union, Georgia went through a long and difficult transition period - political changes, war conflicts, the loss of the occupied territories until today, and the related refugees. All the listed factors had a huge impact on the deterioration of the economic and social situation of the country. Important for the issue is also the phenomenon of still insufficient social care, including health care, which has led to phenomena typical for poor countries, while highlighting and spreading pathological behaviors occurring regardless of the region, nationality or level of affluence.

Drug addiction in Georgia in the 21st century became a permanent threat to the health and safety of the nation. Determining the causes of this negative social phenomenon, as well as forecasting and prevention, requires constant observation and research. The latest survey to determine the number of injected drugs users was conducted in Georgia in 2016. According to the results injecting drug users, whose number is estimated at nearly 52,000, are a significant problem in Georgia. in 2016, with this group accounting for 2.24% of the population aged 18-64 and 1.41% of the general population (3.7 million), which places Georgia reached the place in the world in terms of the

percentage of high-risk drug users. Each stage of society's development is characterized by different ways and methods of fighting drug addiction and a different approach to the problem. The spiritual context is rarely considered in the search for ways to combat drug addiction. Author presents the ways to combat this phenomenon in terms of spiritual support based on the Christian faith.

The importance of the topic in the Georgia Region is reinforced by the country's pursuit of democracy, including the terms of human rights and the guarantee of freedom of choice, and the amendment of national law, where, in retrospect, the liberalization of the drug law shows tendencies that increase the scale of the problem¹.

Since man is part of a society that also imposes limits on moral freedom and responsibility, the changing cultural norms contribute to the development of socially unacceptable norms. In Georgia, in recent years, synthetic narcotic drugs and psychoactive substances produced in illegal makeshift laboratories have been very popular. The severity of the Georgian drug problem against the background of the difficult social and economical situation of the country is also reinforced by an increase in the level of criminal activities, increased tensions and ethnic conflicts, which indirectly affects the undermining of the legal system and state authority.

Author in his work, considers, from the theological perspective, the moral and ethical reasons for the development of the social phenomenon of drug addiction in the aspect of sin, and presents the attitudes of the Fathers of the Church, the concept of influencing the soul, indicating how the teachings of the Church Fathers can contribute to preventing and combating the dangerous addiction of psychoactive substances. Presenting the teachings of the Holy Fathers on the deadly sins in relation to contemporary realities, author tries to answer the question contained in the hypothesis „Is the teaching of the Fathers of the Church about the fight against sin and passions still valid?” and presents the theological approach of support in the fight against negative social phenomena.

Introducing the doctrinal approach to the fight against sin and passions, the author defines and explains the foundations of the science of psychology based on the Christian approach to understanding man and the world around him. The problem in question is perceived to a varying degree by secular and Christian psychology, where the former as a determinant of addiction indicates the physiological processes affecting the human

¹ ბესელია ა., გეგენავა ვ., კირთაძე ი. და სხ. ნარკოტიკურება საქართველოში 2018, თბილისი 2019 (Беселия А., Гегенава В., Киртадзе И. и др. Наркотизация в Грузии 2018, Тбилиси 2019, Beselia A., Gegenava V., Kirtadze I. and others, *The Drug Situation in Georgia 2018*, Tbilisi 2019).

brain, thus conditioning its behavior resulting from lack of own will and contradiction to reason. In this case, the psyche, defined as an integral function of the brain, arises as a result of the deliberate reflection of objective reality in certain images and regulations based on behavioral motives associated with a particular form of life activity. Secular psychology denies the existence of the soul and considers the brain to be the source, a determinant, and stimulator of all psychosomatic processes, in whatever form they may arise.

A different approach is represented by Christian psychology, which focuses on understanding the soul as the basis of human life, and its study is directly related to the recognition of God. The basis, source, determinant and stimulator of human mental activity, from the point of view of Christian psychology, is the soul as it is understood and defined by Christian doctrine, especially in the terms of the patristic tradition. Moreover, the study of the functions of the soul as the basis, source and regulator of psychosomatic functions - from the point of view of Christianity, regardless of whether it is Western or Eastern orientation - is of the greater importance and is not limited to solving the problems posed by scientific psychology. Christian psychology is in fact an "interdisciplinary" science. It is represented by complementary sciences such as theology, Christian theology and psychology as science, which makes its methods more effective.

Analyzing the theological foundations of humanity, the main goal of the author is to define ways of fighting the eight deadly sins in order to identify the source and prevent the problem of drug usage, including addictions, as well as recreational use of psychoactive and intoxicating substances.

The work presents eight deadly sins: gluttony, lust, avarice, wrath, sadness, despondency, vainglory, pride.

As the research goal, the author defines the analysis of the social phenomenon of drug addiction in terms of medical, social, legal and theological aspects, as well as presenting a comprehensive method of combating the problem as well as preventing and counteracting its creation.

Research goals have been developed on the basis of the following aspects:

- drug statements and attitudes found in the Bible;
- historical aspects of the drug addiction;
- the origin and reasons for the increase in drug addiction in Georgia;
- various approaches to the drug addiction;
- analysis of legal regulations in the field of the drug addiction;

- analysis of groups of people addicted to drugs;
- defining actions to prevent the drug addiction;
- the spiritual basis of addiction; and the spiritual aspect of addiction;
- enriching the drug addiction prevention activities with the recommendations and practices of a clerical character;
- the discrepancy between the law and the actual state;
- typical sins and errors arising during rehabilitation;
- an attempt to create a conceptual model of prevention and prophylaxis against the drug addiction.

The subject of the research is the problem of the drug addiction, including consideration of the following factors: social, medical, legal, spiritual, negative impact of drugs, instruments to combat the drug addiction, causes of it drug addiction and the conditions that favor addiction.

The subject of the research is the social phenomenon of drug addiction and people addicted to it, while the social, medical, legal and spiritual determinants of tackling this problem are considered, which in Georgia are often mutually exclusive. The research also covers the links between the legal, social and psychological and other related aspects, the impact of drug addicts on the society, legal responsibility, prevention and prevention of the drug addiction.

The following methods were used in the study:

1. Historical analysis.
2. Comparative method.
3. Empirical method (observation, psychodiagnostic, including sociological research, questioning).
4. Statistical method.
5. Biographical method, interview.
6. Case study.

The theoretical basis of the research presented by the author are the Holy Scriptures, the Books of Saints and the Blessed, scientific works on criminology, medicine, psychiatry and theology. Normative acts, the Georgian Constitution, the Penal Code, the Administrative Code, legal acts of other countries and international organizations were used as the normative basis for the study.

The empirical work database was prepared by the author on the basis of data collected through an environmental survey conducted among the young people:

- the questionnaire was completed by 300 people;

-interviews were conducted with 50 people using biographical-narrative methods.

Through the questionnaires, the current attitude of the youth to the drug use has been scrutinized. The youth had the opportunity to express their opinion on the knowledge about a healthy lifestyle, reasons and possibilities of using drugs, consequences, types of narcotic drugs, and the possibility of recovering from the addiction.

The author, in a unique and non-occurring way, examined aspects such as:

1. In Georgia, the transformation of the drug addiction phenomenon was considered for the first time in the light of the current legislative changes.
2. Social factors, including social, culturological, sociopsychological, in relation to the level of pathological behavior in the criminal context and the clergy were determined.
3. For the first time, the Georgian drug problem was examined from the perspective of the society, the law and the clergy.
4. The subject of a special analysis is the self-esteem of the drug addicts.
5. The social and legal system of counteracting the drug addiction was analyzed and the mechanism of fighting the problem was presented - extended to include the spiritual aspect.
6. A new approach to combat the drug addiction and the preventive measures were presented.
7. A comprehensive approach to the treatment / rehabilitation of drug addicts has been proposed.

In this work, the author presents conclusions that illustrate possible and effective solutions in counteracting drug addiction by understanding human as a comprehensive aspect of being that consists of both the physical and the spiritual spheres. In theoretical terms, the conclusions and recommendations presented in the paper present an attempt to broaden the fight against the problem of the drug addiction through the analysis of sins and an attempt to initiate an amendment to the existing regulations, as well as the implementation of prevention against addictions at the school stage. The author of this work proves that the society and state authorities can effectively fight drug addiction through cooperation with the church and the clergy, where the Word of God, the Holy Scriptures and the teachings of the Church can be an effective tool in helping addicts and point out the right way.

STRESZCZENIE PRACY

Współczesne realia wraz z dynamicznie zachodzącymi przemianami społeczno-kulturowymi, oraz zmianami postrzegania moralności i etyki sprawiają, iż człowiek jako jednostka coraz łatwiej ulega swoim słabościom w walce z grzechem i namiętnościami popadając w ciężkie uzależnienia. Obecne trendy skupiające się na wypieraniu przyjętych zasad moralnych, etycznych i powszechnego globalnego popularyzowanie laicyzacji oraz indywidualnej odrębności sprawiają, że społeczeństwo odsuwa się od przyjętych tradycji teologicznych i filozoficznych. Wypierając potrzebę dbania o człowieczeństwo oraz podstawę życia, którą jest dusza człowieka rozumiana zarówno w sposób przyjęty w doktrynach religijnych, jak również filozoficznym i psychologicznym aspekcie świadomości „własnego ja”, współczesne społeczeństwo skupia się wyłącznie na egocentrycznych celach. Zogniskowanie jednostki wokół zaspokajania własnych, często niemożliwych do zrealizowania karykaturalnie wyidealizowanych celów i kaprysów narzucających przez społeczeństwo, jak również przerysowany przekaz medialny, doprowadzają do złudnego poszukiwania szczęścia - odskocznego od problemów dnia codziennego, mnożąc tym samym szereg patologii.

Jednym ze współcześnie występujących globalnych problemów jest wciąż rozwijający się poziom światowego oraz regionalnego zjawiska narkomanii wśród jednostek, jak również dużych grup społeczeństwa. Wybór tematu rozprawy został określony otaczającą nas teraźniejszą rzeczywistością i skalą problemu, ogniskując się na obszarze Gruzji.

Po rozpadzie Związku Radzieckiego Gruzja przeżywała długi i trudny okres przejściowy - zmiany polityczne, konflikty wojenne, utratę terenów okupowanych obecnie przez podmioty trzecie oraz związane z tym uchodźstwo. Wszystkie wyszczególnione czynniki miały ogromny wpływ na pogorszenie sytuacji ekonomiczno-społecznej kraju. Istotne dla tematu jest również zjawisko wciąż niedostatecznej opieki socjalnej, w tym zdrowotnej, które doprowadziło do zjawisk typowych dla biednych krajów, jednocześnie uwydatniając i rozpowszechniając zachowania patologiczne występujące niezależnie od regionu, przynależności narodowej, czy stopnia zamożności.

Narkomania w Gruzji w XXI wieku przyjęła charakter permanentnego zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa narodu. Określenie przyczyn tego negatywnego zjawiska społecznego, a także prognoza oraz prewencja, wymagają nieustannej obserwacji i badań. Ostatnie badanie mające na celu określenie liczby populacji osób przyjmujących narkotyki drogą iniekcji w Gruzji zostało przeprowadzone w 2016 roku. Zgodnie z wynikami badania znaczący problem w Gruzji stanowią iniecyjni użytkownicy

narkotyków, których liczbę szacowano na blisko 52 tys., przy czym grupa ta stanowiła 2,24 % populacji w wieku 18-64 lat i 1,41 % populacji ogólnej (liczącej 3,7 mln), co sytuuje Gruzję na trzecim miejscu na świecie pod względem odsetka użytkowników narkotyków wysokiego ryzyka. Każdy etap rozwoju społeczeństwa charakteryzuje różne sposoby i metody walki z narkomanią oraz odmienne podejście do problemu. Rzadko kiedy rozpatrywany jest kontekst duchowy w poszukiwaniu sposobów walki z narkomanią. W niniejszej pracy przedstawiono sposoby walki z tym zjawiskiem pod kątem duchownego wsparcia w oparciu o wiarę chrześcijańską. Aktualność podjętego tematu wzmacnia kwestia dążenia Gruzji do demokracji, w tym pod względem szanowania praw człowieka i gwarancji wolności wyboru oraz nowelizacji prawa krajowego, przy czym z perspektywy czasu liberalizacja prawa antynarkotykowego doprowadziła do tendencji potęgujących skalę problemu².

Ponieważ człowiek jest częścią społeczeństwa, które narzuca granice moralnej wolności i odpowiedzialności, zmieniające się normy kulturowe przyczyniają się do rozwoju praktyk dotychczas nieakceptowalnych społecznie. W ostatnich latach na terenie Gruzji notuje się wzrastającą popularność syntetycznych środków odurzających i psychoaktywnych, produkowanych w nielegalnych prowizorycznych laboratoriach. Aktualnie gruziński problem narkotykowy rozpatrywany na tle ciężkiej sytuacji socjalno-ekonomicznej i społeczno-ekonomicznej kraju wzmacniają również nasilający się poziom działań o charakterze kryminalnym, zwiększenie zakresu napięć i konfliktów o podłożu etnicznym, co przekłada się pośrednio na podważanie obowiązującego systemu prawnego oraz autorytetu państwa.

Autor rozważając z perspektywy teologicznej przyczyny moralne i etyczne rozwoju zjawiska narkomanii w aspekcie grzechu przedstawia postawy Ojców Kościoła, koncepcję czynników wpływających na duszę oraz wskazuje w jaki sposób nauki Ojców Kościoła mogą przyczynić się do przeciwdziałania i zwalczania niebezpiecznego nałogu zażywania substancji psychoaktywnych. Autor przedstawiając nauczania świętych ojców na temat grzechów głównych, w odniesieniu do współczesnych realiów, stara się odpowiedzieć na pytanie zawarte w postawionej hipotezie „Czy nauczanie Ojców Kościoła w walce z grzechem i namiętnościami wciąż jest aktualne” oraz przedstawia teologiczne podejście do wsparcia w walce z negatywnymi społecznymi zjawiskami.

Przybliżając doktrynalne podejście wobec walki z grzechem i namiętnościami, autor definiuje i wyjaśnia podstawy nauki psychologii opartej na chrześcijańskim

² ბესელია ა., გეგენავა ვ., კირთაძე ი. და სხ. ნარკოვითარება საქართველოში 2018. თბილისი 2019 (Беселия А., Гегенава В., Киртадзе И. и др. *Наркотическая ситуация в Грузии 2018*, Тбилиси 2019).

podejściu do rozumienia człowieka i otaczającego go świata. Przedmiotowy problem postrzegany jest w zróżnicowanym stopniu przez psychologię świecką oraz chrześcijańską, gdzie ta pierwsza jako determinant uzależnień wskazuje procesy fizjologiczne wpływające na mózg człowieka, tym samym warunkując jego zachowania jako wynik braku własnej woli i zaprzeczenie rozumowi. W tym przypadku psychika, definiowana jako integralna funkcja mózgu, powstaje w wyniku celowego odzwierciedlenia obiektywnej rzeczywistości w pewnych obrazach i warunkowania opartego na podstawie motywów behawioralnych związanych z określona formą aktywności życiowej. Psychologia świecka zaprzecza istnieniu duszy i uważa mózg za źródło, determinant i stymulator wszelkich procesów psychosomatycznych, niezależnie od formy w jakiej mogą się one pojawić.

Odmienne podejście reprezentuje psychologia chrześcijańska, która skupia się na zrozumieniu duszy jako podstawy życia człowieka, a jej badanie związane jest bezpośrednio z poznaniem Boga. Podstawą, źródłem, determinantem i stymulatorem ludzkiej aktywności umysłowej, z punktu widzenia chrześcijańskiej psychologii, jest dusza rozumiana i definiowana przez doktrynę chrześcijańską, a zwłaszcza tradycję patrystyczną. Badanie funkcji duszy, jako podstawy, źródła i regulatora funkcji psychosomatycznych - z punktu widzenia chrześcijaństwa, niezależnie od tego, czy jest to orientacja zachodnia czy wschodnia - ma kluczowe znaczenie i nie ogranicza się do rozwiązyania problemów stawianych przez psychologię naukową. Psychologia chrześcijańska jest w istocie nauką "interdyscyplinarną" - reprezentują ją wzajemnie uzupełniające się dyscypliny takie jak teologia, chrześcijańska teologia i psychologia jako nauka, dzięki czemu widoczna jest większa skuteczność wykorzystywanych metod.

Analizując teologiczne podstawy człowieczeństwa, autor jako cel główny stawia określenie sposobów walki z ośmioma grzechami głównymi w celu identyfikacji źródła, rozwoju oraz profilaktyki wobec problemu narkomanii, a w tym uzależnień, jak również rekreacyjnego zażywania substancji psychoaktywnych i odurzających. W pracy przedstawionych zostało osiem głównych grzechów: nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu, cudzołóstwo, chciwość, gniew, smutek, przygnębienie, próżność, pycha.

Jako cel badawczy autor określił przeprowadzenie analizy społecznego zjawiska narkomanii pod względem medycznym, socjalnym, prawnym i teologicznym, zmierzając tym samym do przedstawienia kompleksowego sposobu walki z problemem, a także zapobiegania i przeciwdziałania jego powstaniu.

Cele badawcze zostały opracowane na bazie wyszczególnionych aspektów:

- stwierdzenia traktujące o narkotykach i postawy występujące w Biblii;

- historyczne aspekty narkomanii;
- pochodzenie oraz przyczyny nasilenia się narkomanii w Gruzji;
- różnorodne podejścia do narkomanii;
- analiza prawnych regulacji w zakresie narkomanii;
- analiza grup uzależnionych od narkotyków osób;
- określenie działań zapobiegających uzależnieniom od narkotyków;
- duchowe podstawy oraz duchowy aspekt uzależnienia;
- wzbogacenie działań zapobiegających uzależnieniom od narkotyków o rekomendacje i praktyki charakteru duchownego;
- rozbieżność prawa ze stanem rzeczywistym;
- typowe grzechy i błędy powstające podczas rehabilitacji;
- próba stworzenia koncepcjonalnego modelu prewencji i profilaktyki wobec uzależnień od narkotyków.

Obiektem badania jest problem uzależnienia od narkotyków, a w tym rozpatrzenie następujących czynników: socjalnego, medycznego, prawnego, duchownego, negatywnego wpływu narkotyków, instrumentów walki z uzależnieniami od narkotyków, przyczyn uzależnień od używek i warunków, które sprzyjają uzależnieniom.

Przedmiotem badań jest społeczne zjawisko narkomanii oraz osób od nich uzależnionych, przy czym rozpatrywane są determinanty socjalne, medyczne, prawne oraz duchowe podejścia do walki z tym problemem, które w Gruzji niejednokrotnie wzajemnie się wykluczają. Przedmiotem badania są również powiązania pomiędzy sferą prawną, socjalno-psychologiczną i powiązanymi z nimi aspektami, wpływ osób uzależnionych od narkotyków na społeczeństwo, odpowiedzialność prawną, profilaktyka oraz prewencja narkomanii.

W badaniu wykorzystane zostały następujące metody:

1. Analiza historyczna.
2. Metoda porównawcza.
3. Metoda empiryczna (obserwacja psychodiagnostyczna, w tym socjologiczne badanie ankietowane).
4. Metoda statystyczna.
5. Metoda biograficzna, wywiad.
6. Analiza indywidualnych przypadków.

Podstawą teoretyczną badań ujętych przez autora są Pismo Święte, Księgi Świętych, prace naukowe z zakresu kryminologii, medycyny, psychiatrii, teologii. Jako podstawę

normatywną badania wykorzystano akty normatywne, konstytucję Gruzji, Kodeks Karny, Kodeks Administracyjny, akty prawne innych krajów i organizacji międzynarodowych.

Empiryczna baza pracy została przygotowana przez autora na podstawie danych zebranych poprzez badanie środowiskowe przeprowadzone wśród młodzieży:

- ankietę wypełniło 300 osób;
- wywiady przeprowadzono z 50 osobami metodami biograficzno-narracyjnymi.

Za pośrednictwem ankiet zbadane zostało aktualne podejście młodzieży do zażywania narkotyków. Młodzież miała możliwość wyrazić swoją opinię w zakresie wiedzy na temat zdrowego trybu życia, przyczyn i możliwości sięgania po narkotyki oraz konsekwencji ich zażywania, rodzajów środków narkotycznych, możliwości wychodzenia z nałogu. Wywiady dały możliwość analizy prób podejmowanych wobec osób uzależnionych w celu pozbycia się nałogu.

Autor w unikalny i niewystępujący dotąd sposób poddał badaniom aspekty takie jak:

1. W Gruzji po raz pierwszy została rozpatrzona transformacja zjawiska narkomanii w świetle aktualnych zmian legislacyjnych.
2. Określone zostały czynniki społeczne, a w tym socjalne, kulturologiczne, socjopsychologiczne, w odniesieniu do poziomu zachowań patologicznych w kontekście kryminalnym oraz duchowym.
3. Po raz pierwszy został rozpatrzony gruziński problem narkomanii z perspektywy społeczeństwa, aspektów prawnych i duchowieństwa.
4. Przedmiotem specjalnej analizy jest samoocena narkomanów.
5. Poddano analizie społeczny i prawny system przeciwdziałania narkomanii oraz przedstawiony został mechanizm walki z problemem - poszerzony o aspekt duchowy.
6. Przedstawiono nowe podejście do walki z narkomanią oraz działania profilaktyczne.
7. Zaproponowano kompleksowe podejście do leczenia/rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków.

W niniejszej pracy autor przedstawia wnioski obrazujące możliwe i efektywne rozwiązania w przeciwdziałaniu narkomanii poprzez zrozumienie człowieka jako aspektu bytu, składającego się zarówno ze sfery fizycznej, jak i duchowej. W ujęciu teoretycznym wnioski i rekomendacje przedstawione w pracy przedstawiają próbę rozszerzonej walki z problemem narkomanii poprzez analizę grzechów oraz próbę zainicjowania nowelizacji dla istniejących przepisów, jak również wdrażanie profilaktyki przeciwko uzależnieniom już na etapie szkolnym. Autor niniejszej pracy udowadnia, iż społeczeństwo wraz z państwowymi organami władzy mogą skutecznie walczyć z narkomanią poprzez współpracę z kościołem i duchownymi, gdzie efektywnym narzędziem w pomocy

osobom uzależnionym i wskazaniu im właściwej drogi mogą być Słowo Boże, Pismo Święte oraz nauki Kościoła.

РЕЗЮМЕ

Современные реалии наряду с динамично развивающимися социальными и культурными изменениями в восприятии морали и этики способствуют тому, что человек как личность легче поддаётся слабостям в борьбе с грехом и страстями, впадая в тяжелые пристрастия. Современные тенденции, направленные на подавление принятых моральных и этических принципов и всеобщую популяризацию секуляризации и индивидуальной самобытности, заставляют общество отходить от принятых теологических и философских традиций. Вытесняя необходимость заботиться о человечестве и основе жизни, которой является человеческая душа, понимаемая как это принято в религиозных доктринах, так и в философском и психологическом аспекте осознания собственного «я», современное общество сосредотачивается исключительно на эгоцентрическом подходе. Сосредоточение внимания человека на удовлетворении собственных желаний и нужд, зачастую недостижимых, карикатурных, нереалистичных целях и прихотях, навязанных обществом, и средствами массовой информации, ведет к иллюзорному поиску счастья как к своеобразному трамплину для решения проблем повседневной жизни, и таким образом способствует умножению количества патологий.

Одна из современных проблем - это постоянно растущий глобальный и региональный уровень наркомании среди отдельных лиц и больших групп общества. Выбор темы диссертации был обусловлен как общей актуальностью проблемы, так и с фактом ее возрастания на территории Грузии.

После распада Советского Союза Грузия пережила долгий и трудный переходный период - политические изменения, военные конфликты, потерю оккупированных территорий и связанное с этим появление большого числа беженцев. Все перечисленные факторы оказали существенное влияние на ухудшение экономического и социального положения страны. Важным для этой темы также является феномен все еще недостаточной социальной помощи, включая здравоохранение, что привело к явлениям, характерным для бедных стран, в том числе распространение патологического поведения, возникающего независимо от региона, национальности или уровня достатка.

Наркомания в Грузии в XXI веке стала постоянной угрозой здоровью и безопасности нации. Выявление причин этого негативного социального явления, а также прогнозирование и профилактика требует постоянных наблюдений и исследований. Последнее исследование популяции, употребляющей наркотики

путем инъекций, в Грузии было проведено в 2016 году. Согласно исследованию, потребители инъекционных наркотиков, число которых оценивается примерно в 52 000 человек, представляют собой серьезную проблему в Грузии. Эта группа составляла 2,24 % населения в возрасте от 18 до 64 лет и 1,41% от общей численности населения (3,7 миллиона), что ставит Грузию на третье место в мире по процентной доле потребителей наркотиков из группы высокого риска. Каждый этап развития общества характеризуется разными способами и методами борьбы с наркоманией и разным подходом к проблеме. Духовный контекст редко учитывается при поиске способов борьбы с наркоманией. В работе представлены методы борьбы с этим явлением с точки зрения духовной поддержки, основанной на христианской вере. Актуальность темы в Грузии возросла в связи со продвижением страны к демократии, с учётом гарантии прав человека и свободы выбора, а также поправок внесенных в национальное законодательство. Сегодня можно утверждать, что либерализация закона о наркотиках способствует тенденции увеличения масштабов проблемы³.

Поскольку человек является частью общества, которое также налагает ограничения на моральную свободу и ответственность, изменение культурных норм способствует развитию социально неприемлемых норм. В последние годы в Грузии очень популярны синтетические наркотические средства и психоактивные вещества, производимые в нелегальных временных лабораториях. Актуальность грузинской наркопроблемы на фоне тяжелого социально-экономического положения страны также усиливают рост уровня преступной деятельности и конфликтов на этнической почве, что косвенно способствует подрыву правовой системы и государственной власти.

Автор рассматривает с теологической точки зрения морально-этические причины развития социального феномена наркомании в аспекте греха, представляет взгляды Отцов Церкви, концепцию влияния на душу и показывает, как учение Святых Отцов может способствовать успешной борьбе с опасной зависимостью от психоактивных веществ. Автор, представляя учение Святых Отцов о смертных грехах применительно к современным реалиям, пытается ответить на вопрос в выдвинутой в работе гипотезе: «Является ли учение Отцов Церкви по борьбе с грехом и страстями одинаково актуальным сегодня?»

³ ბეჭედია ა., გევებავა ვ., კორთაძე ი. და სხ. ნარკოტიკთა საქართველოში 2018. მდიღის 2019 (Беселия А., Гегенава В., Киртадзе И. и др. *Наркоситуация в Грузии 2018*. Тбилиси, 2019).

и представляет теологический подход к поддержке в борьбе с негативными социальными явлениями.

Представляя доктринальный подход к борьбе с грехом и страстями, автор определяет и разъясняет основы психологической науки, основанной на христианском понимании феномена человека и окружающего его мира. Рассматриваемая проблема воспринимается в той или иной степени через светскую и христианскую психологию, где первая как детерминант зависимости указывает на физиологические процессы, влияющие на человеческий мозг, таким образом обусловливая поведение человека, как следствие отсутствия собственной воли и отрицания разума. В этом случае психика, определяемая как неотъемлемая функция мозга, возникает в результате преднамеренного отражения объективной реальности в определенных образах и постановках, основанных на поведенческих мотивах, связанных с той или иной формой жизнедеятельности. Светская психология отрицает существование души и считает мозг источником, детерминантом и стимулятором всех психосоматических процессов, в какой бы форме они ни возникали.

Иной подход представляет христианская психология, которая фокусируется на понимании души как основы человеческой жизни, и ее исследования напрямую связаны со знанием Бога. Основой, источником, детерминантом и стимулятором умственной деятельности человека с точки зрения христианской психологии является душа, как она понимается и определяется христианским учением, особенно святоотеческой традицией.

Более того, изучение функций души как основы, источника и регулятора психосоматических функций - с точки зрения христианства, независимо от того, является ли оно западной или восточной ориентации - имеет большее значение и не ограничивается решением только этих проблем. Христианская психология на самом деле является «междисциплинарной» наукой - она представлена дополнительными науками, такими как теология, христианское богословие и психология, что делает ее методы более эффективными.

Анализируя поведенческие основы человека с богословской точки зрения, автор ставит цель - определить способы борьбы с восемью смертными грехами с целью выявления источника, развития и предотвращения проблемы наркомании, в том числе и возникающих зависимостей, включая также проблему рекреационного использования психоактивных и одурманивающих веществ.

В научной работе представлены восемь главных грехов: чревоугодие, блуд, сребролюбие, гнев, печаль, уныние, тщеславие, гордость.

В качестве цели исследования автор ставит анализ наркомании как социального феномена с точки зрения медицинских, социальных, правовых и теологических аспектов, а также указывает комплексный метод борьбы с этой проблемой, а также говорит о методах ее предупреждения.

Цели исследования были намечены, исходя из следующих аспектов:

- утверждения о наркотиках и отношение к ним в Библии;
- исторические аспекты наркомании;
- происхождение и причины роста наркозависимости в Грузии;
- различные подходы к наркозависимости;
- анализ правовых норм в сфере наркозависимости;
- анализ групп наркозависимых;
- определение мер профилактики наркомании;
- духовная основа зависимости и духовный аспект зависимости;
- обогащение мероприятий по профилактике наркомании рекомендациями и практики духовного характера;
- несоответствие закона реальному состоянию;
- типичные грехи и ошибки, возникающие при реабилитации;
- попытка создания концептуальной модели профилактики и профилактики наркомании.

Предметом исследования является проблема наркомании, при этом особое внимание обращается на следующие факторы: социальные, медицинские, правовые, духовные, негативное влияние наркотиков, инструменты борьбы с наркоманией, причины наркомании и условия, способствующие наркомании.

Предметом исследования является социальный феномен наркомании и люди с наркозависящим синдромом, при этом рассматриваются социальные, медицинские, правовые и духовные детерминанты решения этой проблемы, которые в Грузии часто исключают друг друга. В исследовании также рассматриваются связи между правовыми, социально-психологическими и смежными аспектами, влияние наркоманов на общество, юридическая ответственность и профилактика наркомании.

В исследовании использовались следующие методы:

1. Исторический анализ.
2. Сравнительный метод.

3. Эмпирический метод (наблюдение, психодиагностика, в том числе социологическое исследование, анкетирование).
4. Статистический метод.
5. Биографический метод, интервью.
6. Метод индивидуального случая.

Теоретической основой исследования, представленного автором, являются Священное Писание и Книги Святых Отцов, научные труды по криминологии, медицине, психиатрии, теологии. Нормативные акты, Конституция Грузии, Уголовный кодекс, Административный кодекс, правовые акты других стран и международных организаций были использованы в качестве нормативной базы для исследования.

Эмпирическая база данных работы была подготовлена автором на основе данных, собранных в ходе социологического опроса, проведенного среди молодежи:

- анкету заполнили 300 человек;
- личное интервью провелось с 50 опрошенными биографически-повествовательным методом.

С помощью анкетного опроса было изучено текущее отношение подростков к употреблению наркотиков. Молодежь имела возможность высказать свое мнение о знаниях о здоровом образе жизни, причинах и возможностях употребления наркотиков, последствиях, видах наркотических средств и возможности излечения от зависимости. Проведенные интервью позволили проанализировать попытки наркоманов избавиться от наркозависимости в отношении.

Автор учитывал и следующие аспекты:

1. В Грузии трансформация феномена наркомании впервые рассмотрена в свете текущих законодательных изменений.
2. Определены социальные факторы, в том числе социальные, культурологические, социально-психологические, в зависимости от уровня патологического поведения в криминальном контексте и духовном.
3. Впервые проблема наркотиков в Грузии была рассмотрена с точки зрения общества, закона и духовенства.
4. Предмет специального анализа - самооценка наркоманов.
5. Проанализирована социально-правовая система противодействия наркомании и представлен механизм борьбы с проблемой, дополненный духовным аспектом.

6. Был представлен новый подход к борьбе с наркоманией и профилактические меры.
7. Предложен комплексный подход к лечению / реабилитации наркозависимых.

Автор представляет выводы, иллюстрирующие возможные и эффективные решения в борьбе с наркоманией, понимая человека как всеобъемлющий феномен бытия, состоящий как из физической, так и духовной сфер. С теоретической точки зрения выводы и рекомендации, представленные в работе, представляют собой попытку комплексной борьбы с проблемой наркомании, анализируя грехи и пытаясь инициировать внесение поправок в существующие законы, а также внедряя профилактику зависимости на школьном этапе. Автор работы доказывает, что общество и государственная власть могут эффективно бороться с наркоманией через сотрудничество с церковью и духовенством, где Слово Божье, Священное Писание и учение Церкви могут быть эффективным инструментом в оказании помощи наркоманам и наставлении их на правильный путь.